ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Μαΐου 2002 *

Στην υπόθεση C-406/01,

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους W.-D. Plessing και M. Lumma, επικουρούμενους από τον J. Sedemund, Rechtsanwalt,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον C. Pennera και την E. Waldherr, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

και

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από την E. Karlsson και τον J.-P. Hix,

καθών,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2001/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2001, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παραγωγή, την παρουσίαση και την πώληση των προϊόντων καπνού (ΕΕ L 194, σ. 26), καθόσον οι διατάξεις αυτές απαγορεύουν την κατασκευή σιγαρέτων προοριζομένων για εξαγωγή από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα προς τρίτες χώρες,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, P. Jann, F. Macken, N. Colneric και S. von Bahr, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola (εισηγητή), J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen, B. Σκουρή, J. N. Cunha Rodrigues, C. W. A. Timmermans και A. Rosas, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Οκτωβρίου 2001, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησε, βάσει του άρθρου 230 ΕΚ την ακύρωση των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 2, της

οδηγίας 2001/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2001, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παραγωγή, την παρουσίαση και την πώληση των προϊόντων καπνού (ΕΕ L 194, σ. 26), καθόσον οι διατάξεις αυτές απαγορεύουν την κατασκευή σιγαρέτων προοριζομένων για εξαγωγή από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα προς τρίτες χώρες.

2 Με χωριστά δικόγραφα, που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 και 26 Νοεμβρίου 2001 αντιστοίχως, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προέβαλαν κατά της προσφυγής ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.

3 Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ζητούν από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη και

— να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

4 Με υπόμνημα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Ιανουαρίου 2002, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας διατύπωσε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 91, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την ένσταση.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

5 Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υποστηρίζουν ότι η προσφυγή ασκήθηκε εκπρόθεσμα. Συγκεκριμένα και δεδομένου ότι δεν σημειώθηκε καμία καθυστέρηση στη διανομή της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 18ης Ιουλίου 2001, στην οποία δημοσιεύθηκε η οδηγία 2001/37, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν τήρησε την προθεσμία προσφυγής που προβλέπουν το άρθρο 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ και τα άρθρα 80, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', και 81, του Κανονισμού Διαδικασίας διότι κατέθεσε το δικόγραφο της προσφυγής στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Οκτωβρίου 2001. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεωρούν ότι σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές το δικόγραφο της προσφυγής έπρεπε να κατατεθεί το αργότερο μέχρι τις 11 Οκτωβρίου 2001 τα μεσάνυχτα.

6 Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προσθέτουν ότι ο υπολογισμός αυτός της προθεσμίας συνάδει προς τις αρχές που διατύπωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τη διάταξη της 19ης Ιανουαρίου 2001, Τ-126/00, Cofindustria κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-85), που αφορούσε την εφαρμογή διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου αναλόγων με τις διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου που έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

7 Η προσφεύγουσα φρονεί αντιθέτως ότι η δίμηνη προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ άρχισε να τρέχει, βάσει των διατάξεων του άρθρου 81, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας όχι από το τέλος της δεκάτης τετάρτης ημέρας μετά τη δημοσίευση της οδηγίας 2001/37 στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,* δηλαδή την 1η Αυγούστου 2001 τα

μεσάνυχτα, όπως υποστηρίζουν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αλλά από την αρχή της δεκάτης πέμπτης ημέρας μετά τη δημοσίευση, δηλαδή της 2ας Αυγούστου 2001 και ώρα 0. Μόνο σ' αυτή την περίπτωση υποστηρίζει η προσφεύγουσα, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η δέκατη τέταρτη ημέρα της προθεσμίας έχει παρέλθει εξ ολοκλήρου. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επιπλέον ότι η ερμηνεία αυτή συνάδει προς το πνεύμα του άρθρου 81, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας που προσδιορίζει την αρχή και όχι το τέλος της προθεσμίας προσφυγής. Για τον λόγο αυτό δεν δικαιολογείται να καθορίζεται η αρχή μιας τέτοιας προθεσμίας τα μεσάνυχτα μιας μέρας που έχει παρέλθει και όχι την ώρα 0 μιας μέρας που αρχίζει.

8 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, βάσει αυτής της ερμηνείας, η δίμηνη προθεσμία προσφυγής του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ παρήλθε στις 2 Οκτωβρίου 2001 τα μεσάνυχτα. Αν προσθέσουμε την παρέκταση λόγω αποστάσεως των 10 ημερών που προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας η προθεσμία παρήλθε στις 12 Οκτωβρίου 2001 τα μεσάνυχτα. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα φρονεί ότι άσκησε την προσφυγή της εμπροθέσμως.

9 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει εξάλλου ότι η ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί και κατ' εφαρμογήν της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας που αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Απριλίου 1994, C-228/92, Roquette Frères, Συλλογή 1994, σ. I-1445, σκέψη 27).

10 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι τόσο οι αρμόδιες αρχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας όσο και οι εκπρόσωποί της στην παρούσα υπόθεση κατέληξαν στο συμπέρασμα, ερμηνεύοντας τα άρθρα 80 και 81 του Κανονισμού Διαδικασίας, ότι η δίμηνη προθεσμία προσφυγής του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ άρχισε να τρέχει στις 2 Αυγούστου 2001 και συνεπώς έληξε, με την προσθήκη της παρεκτάσεως λόγω αποστάσεως, στις 12 Οκτωβρίου 2001 τα μεσάνυχτα. Αν γίνει δεκτή η άποψη που υποστηρίζουν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αυτό σημαίνει ότι οι διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας είναι προφανώς διφορούμενες, πράγμα που δεν μπορεί να θίξει το δικαίωμα για αποτελεσματική ένδικη προστασία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

11 Σύμφωνα με το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής ή όταν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα μπορεί χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τα στοιχεία της δικογραφίας για να κρίνει επί του παραδεκτού της παρούσας προσφυγής χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία.

12 Δεδομένου ότι πρόκειται για προσφυγή στρεφομένη κατά πράξεως που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 18ης Ιουλίου 2001, υπενθυμίζεται, αφενός ότι κατά το άρθρο 81, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας «όταν η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής κατά πράξεως οργάνου αρχίζει να τρέχει από τη δημοσίευση της πράξεως, η προθεσμία αυτή υπολογίζεται, κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 1, στοιχείο α', από το τέλος της δεκάτης τετάρτης ημέρας από της δημοσιεύσεως της πράξεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*».

13 Εξάλλου, από το άρθρο 80, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι οι δικονομικές προθεσμίες που προβλέπονται, συγκεκριμένα, από τη Συνθήκη ΕΚ και από τον εν λόγω κανονισμό υπολογίζονται χωρίς να υπολογίζεται η ημέρα κατά την οποία λαμβάνει χώρα το γεγονός το οποίο συνιστά την αφετηρία της προθεσμίας και λήγουν με την παρέλευση της ημέρας του τελευταίου μήνα αν η οικεία προθεσμία εκφράζεται σε μήνες, η οποία φέρει την ίδια ημερομηνία με την ημέρα κατά την οποία έλαβε χώρα το γεγονός που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας.

14 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφασή του της 15ης Ιανουαρίου 1987, 152/85, Misset κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 223, σκέψη 7), μια τέτοια διάταξη, η οποία

αποκλείει από τον υπολογισμό των δικονομικών προθεσμιών την ημέρα κατά την οποία λαμβάνει χώρα η πράξη που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας, έχει ως στόχο να εξασφαλίσει για κάθε διάδικο την πλήρη χρησιμοποίηση των προθεσμιών. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στην περίπτωση πράξεως που πρέπει να κοινοποιηθεί, η προθεσμία αρχίζει να τρέχει από το τέλος της ημέρας κοινοποιήσεως, ανεξαρτήτως της ώρας κατά την οποία πραγματοποιείται η κοινοποίηση. Το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι, όταν η προθεσμία προσφυγής εκφράζεται σε μήνες, εκπνέει στο τέλος της ημέρας η οποία φέρει, στον μήνα που προκύπτει από την προθεσμία, τον ίδιο αριθμό με την ημέρα ενάρξεως της προθεσμίας δηλαδή την ημέρα της κοινοποιήσεως (απόφαση Misset κατά Συμβουλίου, όπ.π., σκέψη 8).

15 Διαπιστώνεται ότι η συλλογιστική αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση του άρθρου 81, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, δηλαδή της προθεσμίας προσφυγής που αρχίζει να τρέχει από της δημοσιεύσεως της συγκεκριμένης πράξεως. Στη διάταξη αυτή διευκρινίζεται ότι η προθεσμία αυτή ασκήσεως προσφυγής υπολογίζεται, κατά την έννοια του άρθρου 80, παράγραφος 1, στοιχείο α', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, «από το τέλος της δεκάτης τετάρτης ημέρας από της δημοσιεύσεως της πράξεως». Το άρθρο 81, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού παρέχει επομένως στον προσφεύγοντα δεκατέσσερις ολόκληρες ημέρες πέραν της κανονικής προθεσμίας προσφυγής των δύο μηνών και η dies a quo μεταφέρεται, συνεπώς, στην δεκάτη τετάρτη ημέρα από της δημοσιεύσεως της εν λόγω πράξεως.

16 Εν προκειμένω, η dies a quo της δίμηνης προθεσμίας προσφυγής του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ μεταφέρθηκε από τις 18 Ιουλίου 2001 στην 1η Αυγούστου 2001, πράγμα που παρείχε στην προσφεύγουσα συμπληρωματική προθεσμία δεκατεσσάρων πλήρων ημερών, περιλαμβανομένης και της 1ης Αυγούστου 2001 μέχρι τα μεσάνυχτα.

17 Κατά το άρθρο 80, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κατά το οποίο οι προθεσμίες που προσδιορίζονται σε μήνες λήγουν με την παρέλευση της ημέρας του τελευταίου μήνα η οποία φέρει την ίδια ημερομηνία με τη dies a quo, η εν λόγω προθεσμία ασκήσεως προσφυγής έληξε με την παρέλευση της 1ης Οκτωβρίου 2001.

18 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας στην προθεσμία προσφυγής πρέπει να προστεθεί η δεκαήμερη παρέκταση λόγω αποστάσεως, η συνολική προθεσμία για την άσκηση προσφυγής έληξε την Πέμπτη, 11 Οκτωβρίου 2001 τα μεσάνυχτα, δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των κατά νόμο εορτασίμων ημερών του άρθρου 1 του παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας.

19 Επομένως, η παρούσα προσφυγή, η οποία ασκήθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2001, ήταν εκπρόθεσμη.

20 Κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα επικαλείται το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, πρέπει να σημειωθεί ότι το δικαίωμα αυτό ουδόλως θίγεται από την αυστηρή εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων περί προθεσμιών για την άσκηση προσφυγής η οποία, κατά πάγια νομολογία, ανταποκρίνεται στην αρχή της ασφάλειας του δικαίου και στην ανάγκη να αποφεύγεται κάθε αυθαίρετη διάκριση ή μεταχείριση κατά την απονομή της δικαιοσύνης (απόφαση Misset κατά Συμβουλίου, όπ.π., σκέψη 11).

21 Κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα, υποστηρίζοντας ότι είναι διφορούμενες οι εν προκειμένω εφαρμοστέες διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας εννοεί ότι η πλάνη της όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων αυτών είναι συγγνωστή, πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις περί προθεσμιών που έχουν εφαρμογή εν προκειμένω δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία ερμηνείας και κατά συνέπεια δεν μπορεί να αναγνωριστεί συγγωστή πλάνη της προσφεύγουσας που θα δικαιολογούσε παρέκκλιση από την εφαρμογή των διατάξεων αυτών.

22 Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε, ούτε καν επικαλέστηκε την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας που θα επέτρεπε στο Δικαστήριο να παρεκκλίνει από την εν λόγω προθεσμία βάσει του άρθρου 42, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου.

23 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτη.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές παρέλκει η απόφαση επί των αιτήσεων παρεμβάσεως που κατέθεσαν βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας η Γαλλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργο, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας καθώς και η Επιτροπή.

Επί των δικαστικών εξόδων

25 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον διατύπωσε σχετικό αίτημα ο νικήσας διάδικος. Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ζήτησαν να καταδικαστεί η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας η οποία και ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 17 Μαΐου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias